

primum omnium fatendum esse opera Christi fuisse inæqualia in propria bonitate intrinseca et essentiali, vel realiter inherente ipsi actui, quia, ut dictum est, tota hæc bonitas erat finita; poterat ergo esse major et minor; et aliunde unum opus Christi erat melioris objecti quam aliud, et unum intensius alio, et sic de aliis circumstantiis; ergo erant vel poterant esse inæqualia in hac bonitate. Nihilominus addendum secundo est, quodlibet opus Christi ex parte personæ operantis fuisse infiniti valoris, quia, licet bonitas et aliæ conditiones actus conferant interdum ad hunc valorem, tamen, quia hæc dignitas infinitæ personæ extollit hunc valorem ad perfectissimum ordinem, et usque ad infinitum gradum, ideo tollitur omnis alia proportio; illa enim persona, cum in omni genere infinita sit, eminenter continet omnia alia bona, et ideo confert actu quidquid valoris omnes aliæ circumstantiae conferre possent. Quocirca totum id, quod erat in opere Christi ex parte ipsius actus, intelligendum est quasi materialiter se habere, personam vero esse quasi formam conferentem valorem, quæ omnes illos actus æqualiter informat, et ideo omnibus confert infinitum atque adeo æqualem valorem. Exemplo explicari potest, si pecunia tali regio signo figurata tantum valeret, cujuscumque esset materiæ, ratione figure.

41. *Objectio.* — *Prima responsio.* — *Refutatur.* — *Vera responsio.* — Dices, quamvis hæc ratio probet infinitatem meriti, provenientem ex dignitate personæ operantis, esse æqualem in omnibus actibus Christi, non tamen probare omne meritum, seu omnem rationem meriti, in eis inventam, esse æqualem; quia valor infinitus proveniens ex persona operante non excludit valorem quem actus habet ex intensione, duratione, et similibus circumstantiis; ergo, non obstante æqualitate in uno valore infinito, potest esse inæqualitas in alio valore finito ex diversa radice proveniente. Respondent aliqui concedendo totum, et consequenter aiunt, in uno actu Christi posse esse plus meriti quam in alio, non secundum intensionem, sed secundum extensionem seu multitudinem meriti, quia in uno actu possunt esse duo vel tria merita, unum infinitum, et reliqua finita; in alio autem esse vel unum tantum infinitum meritum, vel, si sit etiam aliquod finitum, illud esse minus. Juxta quem dicendi modum consequenter etiam additur, posse etiam unum

actum meritorum Christi esse dignum aliquo præmio, quod non cadat sub meritum aliorum actuum; quia illud meritum finitum est sufficiens per se ad aliquod præmium distinctum ab omni præmio correspondente valori infinito, etiam secundum æqualitatem. Sed hæc sententia et tota objectio procedunt ex falso principio: fingunt enim esse in eodem actu plures valores, seu plura merita, juxta varias ejus circumstantias, quod patet esse falsum, ex his quæ paulo superius dicebamus de infinite sacrificii, ex re oblata vel persona offerente sumpta; ostendimus enim re ipsa non esse duas, neque pertinere ad diversa merita vel satisfactiones, quia ratio meriti vel satisfactionis (sicut et ratio bonitatis) non consurgit ex singulis conditionibus actus per se sumptis, sed ex collectione omnium; hæc enim ratio etiam in præsente procedit; nam intensio actus, vel objectum, aut persona operans, per se singula non sufficient ad meritum, ut ex singulis distincta merita in actu orientur, sed omnia simul, vel necessaria sunt, vel suo modo concurrunt ad unum meritum, et quantitatem ejus. Atque ita cessat objectio, nam si meritum actus tantum est unum, et illud est infinitum et æquale, nihil est meriti in quo cerni possit inæqualitas. Neque est necesse ut meritum proveniens ex dignitate personæ excludat meritum proveniens ex intensione, vel aliis circumstantiis, ut in argumento supponitur. Sed dicimus hæc omnia concurrere ad unum et idem meritum, quod est infinitum simpliciter ex dignitate personæ operantis; et ideo nihil refert inæqualitas in aliis conditionibus actus, ut ejus meritum majus aut minus existat.

42. *Objectio.* — *Solutio.* — Hinc tertio sit, plura opera Christi esse quidem extensive plura merita, intensive tamen non esse plus valoris in multis quam in uno; ut si essent plures calores infinite intensi, essent quidem plures, non tamen efficerent unum intensorem; et pari ratione, si in uno opere Christi, quod successive per partes fiebat, partes cum toto comparemus, intensive tantus valor erat in qualibet parte sicut in toto opere, et in uno momento sicut in longo tempore, quia forma, a qua erat valor, tota erat in toto, et tota in singulis partibus. Dices: augmentum extensivum seu multitudine meritorum æquivalit majori intensioni; tres enim actus meritorii ut quatuor, tantumdem valent quantum unus ut duodecim. Respondetur illam re vera non esse intensionem ipsius meriti, sed multi-

dinem seu extensionem; in ordine tamen ad præmium, habere interdum eamdem vim quam haberet intensio, quod accidit in actibus finiti valoris, quia ratio, unde oritur quantitas meriti, est major in multis actibus finiti valoris quam in singulis; in proposito autem non est ita, ut explicatum est; et hoc sensu dicunt communiter Theologi, in 3, d. 18, et D. Thom. infra, q. 34, art. 3, ad 3, non plus meruisse Christum Dominum per omnia opera vitæ suæ, quam in primo instanti meruerat, sed idem pluribus titulis; hæc enim et similia vera sunt, considerando opera Christi secundum valorem, quem ex se habent.

43. *Qua ratione in Christi actibus inæqualitas meriti extiterit.* — Addo quarto, si considerentur opera Christi, ut erant sub divina ordinatione, et sub relatione illius operantis, plus meruisse vel satisfecisse toto vitæ suæ tempore, quam singulis operibus, et aliquid effecisse seu obtinuisse uno opere, et non alio; ita tenuit Soto, in 4, d. 21, q. 1, art. 2, et bene explicat, d. 1, q. 2, artic. 5; melius tamen D. Thom. Quodlib. 2, art. 2, et sumitur ex eodem infra, q. 48, art. 1, ad argumenta. Et ratio est, quia, licet opera essent de se infiniti valoris, potuerunt tamen ita fieri et ordinari, ut non per singula totum præmium, nec jus ad totum illud vel ad remissionem omnium culparum et poenarum acquireretur, sed certo modo et ordine servato; hoc vero, quod fieri potuit, ita factum esse, ostendendum est late infra, q. 19; et secunda objectio illud declarat.

44. *Cur redemptio nostra passioni et morti Christi specialiter tribuatur.* — Ex hoc enim intelligitur quinto, quam ob rem redemptio nostra passioni et morti Christi specialiter tribuatur, cum non per se solam, sed per omnia opera, quæ in vita mortali Christus operatus est, nobis meruerit, et pro nobis satisfecerit. Ratio enim est, primo, quia illud fuit præcipuum opus redēptionis nostræ, et maxime accommodatum ad satisfaciendum pro nobis. Secundo, quia in illo fuit consummata nostra redēptionis; ex divina enim ordinatione, omnia merita Christi erant veluti in fieri, et non expiabatur per singula lapsus et reatus humanæ naturæ, neque acquirebatur illi perfectum et absolutum jus ad gloriam, donec per passionem consummarentur, ut summitur ex Paulo, tota epistola ad Hebr., præsertim c. 10; et d. q. 19 dicendum est latius. Hoc enim ita factum est, non quia singula opera per se non sufficerent, sed quia ita

fuit ordinatum a Deo. Primo, ad ostensionem charitatis suæ. Secundo, ut cognosceretur melius quanta sit peccati gravitas. Tertio, ut gratia et remissio peccati majori in pretio ab hominibus haberetur. Quarto, propter exemplum, de quibus late Anselm., lib. I Cur Deus homo, cap. 6 et sequentibus.

45. *Quinta congruentia exponitur.* — Quinta ratio addi solet, et tribuī D. Thom. infra, q. 46, art. 6, et 48, artic. 2, scilicet, ut satisfactio Christi esset æqualis, non tantum ex dignitate personæ, sed etiam ex ipsorum operum et dolorum magnitudine, quæ tamen ratio mihi non probatur, nisi sano modo explicetur. Primum enim non potest procedere de satisfactione pro culpa, nam hæc non potest intelligi æqualis, nisi ob dignitatem personæ, ut partim in superioribus visum est, partim in sequentibus dicetur. Deinde non potest procedere de satisfactione pro æterna poena, tum propter rationem factam; remissio enim hujus poenæ conjuncta est cum remissione culpæ, unde nullus potest satisfacere ad æqualitatem pro hac poena, nisi eodem modo satisfaciendo pro culpa; tum propter objectiōnem Medinae in principio positam, quia nulla poena vel dolor hujus vitæ est comparabilis cum dolore inferni, neque in duratione, neque in magnitudine, et ideo, seclusa personæ dignitate, in doloribus Christi æqualitas esse cum illa æterna poena non potuit; ex dignitate autem personæ, non solum est æqualitas, sed infinitus excessus; majoris enim valoris est vel minimus dolor divinæ personæ, quam sit æstimabilis æternus cruciatu omnium hominum et Angelorum.

46. Denique neque videtur id posse intelligi de satisfactione pro poena temporali, tum quia vix potest intelligi cum qua poena temporali fiat comparatio; non est enim certa ac definita poena temporalis, quæ interdum relinquitur post remissionem peccati; non nunquam enim major est, interdum minor; tum etiam quia vix est credibile dolores Christi Domini per se sumptos, seclusa personæ dignitate, habuisse æqualitatem cum omnibus penitentialibus, quibus vel in hac vita, vel in purgatorio peccata hominum puniuntur, vel quibus omnia puniri possent, si omnia quoad culpam remitterentur. Dici ergo potest non esse sermonem de æqualitate, sed de proportione; nec D. Thomas unquam hujus æqualitatis meminit, sed proportionis tantum, sic enim inquit: *Quantitatem doloris assumpsit, que esset proportionata magnitu-*

dini fructus. Potest autem proportio in hoc consistere, ut, sicut pro maximis culpis, et poenis satisfaciebat, ita per maximum dolorem et poenam hujus vitæ satisfaceret; item ut, quoniam peccatum delectationem includit in bono commutabili, summum dolorem suum tali delectationi opponeret; denique ut mortem nostram morte sua superaret. Secundo explicari potest de æqualitate penæ in ordine ad satisfaciendum pro poena temporali hujus vitæ, in quam commutari posset poena aeterna debita omnibus peccatis quæ de facto omnes homines commissuri erant, si vellent ipsi sese disponere ad culparum remissionem obtinendam. Quod si hoc fortasse niminum videtur, aut non necessarium, quandoquidem ea res non erat habitura effectum, dici potest saltem fuisse hanc æqualitatem inter dolores Christi, et omnes poenas temporales, quæ de facto erant hominibus remittendæ, quod pie quidem considerari potest, probari autem minime. Est ergo hic sensus incertus, prior vero clarus et facilis.

47. *Tertia objectio.* — Tertia objectio est, quoniam ex hac infinita satisfactione vel merito Christi, sequitur plus potuisse Christum mereri quam Deus potuerit remunerare, quod videtur satis per se absurdum. Sequela patet, quia meritum infinitum non potest habere æquale præmium, nisi sit etiam infinitum; hoc vero non potest conferre Deus: non enim potest conferre infinitam gratiam aut infinitam visionem sui. Et confirmatur, nam si merita et satisfactiones Christi tanti valoris sunt, inconveniens et quodammodo injustum esset tam paucis hominibus prodesse, præsertim cum plures ex peccato Adæ damnari, quam propter Christi meritum salvari videantur.

48. *Dubium, quam sit sufficiens ad præmium quodlibet opus meritorium Christi.* — In hac objectione nonnullæ insinuantur et petuntur difficultates. Prima, utrum meritum Christi sit sufficiens ad obtinendum quodlibet præmium, quod Deus potest conferre, divisive sumptum et cum perfecta æqualitate. Et quidem si sermo sit de præmiis pure creatis, suppositis quæ dicta sunt, nullum est dubium quin ad quodlibet sit sufficiens meritum Christi, scilicet ad gratiam, vel gloriam in quocumque gradu signabili, etiamsi in infinitum procedatur, et idem est de omnibus similibus; hoc enim ad minimum probant quæ de infinite operum Christi dicta sunt. Difficultas vero nonnulla est de præmiis quæ includunt Deum ipsum, non tantum extrinsece per

modum objecti aut principii efficientis, ut gratiæ et gloriæ, sed etiam formaliter et intrinsece, ut est unio hypostatica, nam hujusmodi præmium videtur esse infinitum simpliciter in genere entis, et ideo non videtur posse meritum Christi esse æquale illi. Nec satis est si quis respondeat unionem hypostaticam esse rem simpliciter finitam, quia solum est quidam modus humanitatis, ut postea dicemus; hoc (inquam) non satisfacit, quia, licet ille modus unionis finitus sit, tamen per unionem hypostaticam non ille solus conferatur humanitati, sed ipsam persona Verbi, quæ est bonum infinitum simpliciter; ergo non potest cadere ad æqualitatem sub merito etiam ipsius Christi; quia infinitas meriti non potest esse tanta, quanta est infinitas illius boni. Secundo est difficultas de actibus divinæ voluntatis, prout dicunt liberam determinationem ad objecta creata; nam ut sic possunt cadere sub merito, ut infra, quæst. 19, docebimus contra nonnullos modernos; hujusmodi ergo præmium videtur habere majorem infinitatem quam meritum Christi, et ideo non posse hoc meritum esse æquale illi præmio. Assumptum probatur, nam actus divinae voluntatis cum determinatione sua est simpliciter infinitus in genere entis; et, si illa determinatio libera addit aliquam perfectionem ipsi Deo, illa est in suo ordine infinita simpliciter, et in re est ipsemet Deus; merita autem Christi non attigunt tantam infinitatem.

49. *Prima opinio.* — *Resolutio.* — *Prima ratio.* — Propter hæc aliqui simpliciter concedunt, esse possibile aliquod præmium exceeding totum valorem meritorum Christi, et consequenter non fuisse sufficientia omnia Christi merita ad merendum de condigno et ad æqualitatem omne præmium possibile divisive seu distributive; et nihilominus docent fuisse sufficientia Christi merita ad merendum unionem hypostaticam, quatenus est quid creatum in natura assumpta, et, majori ratione, suffecisse ad quemlibet effectum creatum procedentem a voluntate Dei, et hoc satis esse ut meritum Christi sit simpliciter infinitum, quia hæc præmia, quæ sub illud cadere possunt, sunt infinita, seu in infinitum augmentabilia. Respondeo tunc Christi meritum sufficiens fuisse ad omne præmium possibile divisive sumptum. Probatur primo, quia alias Christi meritum non esset infinitum simpliciter in genere meriti, nec facultas meritoria de condigno

esset in Christo simpliciter infinita. Probatur, quia non se extendit ad omne præmium possibile. Quod autem se extendat ad infinita in aliquo ordine, non indicat infinitatem simpliciter, sed secundum quid, seu perfectionem altioris ordinis. Siec potentia activa, ut sit infinita simpliciter in ratione potentie activæ, necesse est ut extendi possit ad omne possibile; alioquin erit tantum infinita secundum quid, etiam si sub aliquo genere in infinitum extendi possit agendo. Dicetur fortasse, Christi meritum esse infinitum, quia se extendit ad omne præmium possibile; nam si ad aliquod præmium extendi non potest, id solum est quia tale præmium non est possibile in ratione præmii. Sed contra primo, ergo simpliciter fatendum est Christi meritum esse sufficiens ad omne præmium possibile; nam, licet Christus non possit sibi mereri divinitatem, seu quod Deus sit, non ideo aliquod præmium superat meritum ejus, quia illud non est tale bonum quod possit cadere sub merito. Deinde illæ res, de quibus est controversia, non sunt ex his quæ nullo modo possint sub merito cadere, nam potius supponimus, et infra suis locis probabimus, illa bona talia esse quæ possint cadere sub merito, sicut possunt etiam impetrari; inquirimus autem an possint cadere sub merito æquale et condignum; ergo, si dicatur hoc meritum simpliciter non posse dari, et ideo neque in Christo reperiri, hoc satis est ut Christi meritum non sit infinitum simpliciter, sed tantum secundum quid, cum non sit ad æquatum omni præmio possibili; nam impossibilitas æqualis meriti non oritur ex impossibilitate præmii, sed solum ex defectu facultatis ad tam insigne meritum.

50. *Secunda.* — Secundo argumentor, quia, ut meritum sit æquale præmio formaliter in ratione præmii et meriti, non est expectanda æqualitas physica seu entitativa inter res quæ sunt meritum et præmium, sed sufficit æqualitas proportionis, et alicujus ordinis seu habitudinis connaturalis; sicut gratiarum actio, ut censeatur sufficiens, non est necesse ut in genere entis sit actio æque perfecta beneficio suscepto, sed satis est ut in valore morali, et in esse virtutis et gratitudinis sit æqualis. Quod si inter aliqua intervenire debet physica æqualitas, satis est ut inveniatur inter rem illam, quæ est præmium, et illam quæ est radix, et quasi forma a qua sumitur valor meriti; sed hoc modo est sufficientissimum meritum Christi ad omne præmium, etiamsi aliquid incre-

minus ejus, et quatenus talis est; ergo, si potest Christus mereri de condigno et ad æqualitatem unionem hypostaticam, potest etiam mereri terminum talis unionis, seu (quod idem est) potest mereri ut divina persona donetur naturæ creatæ in ratione termini unionis. Et idem fere argumentum fieri potest de voluntate Dei, quatenus libere terminatur ad aliquem effectum producendum ad extra; non enim potest aliquis mereri de condigno aliquem effectum vel donum, quod solus Deus conferre potest, quin simul mereatur ut Deus habeat actionem vel voluntatem simpliciter necessariam ad talem effectum; est enim unum horum ab altero inseparabile; imo moraliter non sunt duo, sed unum præmium. Sicut mereri a rege stipendum, et mereri ut velit conferre illud, moraliter idem sunt. Ergo determinatio libera voluntatis divinæ ad effectum ad extra producendum cadere potest sub meritum de condigno creaturæ; multo ergo magis sub meritum Christi.

53. Tandem explicatur et confirmatur, quia bonum increatum, quatenus in se est absolute, sub nullius meritum cadere potest, ut per se constat; quia ut sic est ens simpliciter necessarium, qua ratione nemo mereri potest ut Deus sit, neque ut Pater æternus Filium sibi æqualem producat, et similia; solum ergo potest bonum increatum cadere sub meritum, quatenus est libere communicabile creature; hoc autem modo cadere potest sub meritum de condigno, in quo sit sufficiens æqualitas in ratione meriti respectu præmii; ergo. Probatur minor, primo in nostro merito respectu æternæ gloriæ; non enim meremur solum visionem beatam, aut dona creata quæ nobis inhærent, sed etiam meremur Deum ipsum, qui est merces nostra magna nimis. Sicut enim proprium ac primarium objectum spei nostræ est non solum visio creata, sed etiam Deus ipse, quatenus est bonum increatum nostrum, ita id quod meremur non est tantum res creata, sed etiam bonum ipsum increatum; quia id, quod est præmium nostrorum meritorum, est primarium objectum spei nostræ. Sic ergo in præsenti, facile intelligi potest idem bonum increatum, ut communicabile creature per unionem hypostaticam vel sub quacumque alia ratione, posse cadere sub meritum de condigno Christi Domini. Nec enim refert quod in beatitudine illud increatum bonum solum sit bonum nostrum objective, in mysterio autem incarnationis

tionis sit quodammodo formale et intrinsecum bonum humanitatis assumptæ; non (inquam) hoc obstat, tum quia etiam suppositum in creatum non est proprie formale bonum humanitatis, quamvis magis intime et substantialiter illi conjugatur ad unam personam constituendam; tum etiam quia propter hanc differentiam necessaria est dignitas personæ increata, quæ conferat merito valorem talis ac tanti præmii, quam conditionem et dignitatem ad meritum gloriæ, tam formalis quam objectivæ, non requirimus. Quod autem illa dignitas personæ ad hoc sufficiat, patet, quia tanta est quanta in præmio excogitari potest.

54. *Ad argumenta.* — Et ex his facile respondetur ad objectiones in principio factas. Ad primam, concedo meritum Christi in esse entis non esse tam infinite perfectum, quam est persona divina, nihilominus tamen in esse meriti et præmii posse habere æqualitatem seu proportionem sufficientem; quia, licet illud meritum in recto (ut sic dicam) non sit increatum bonum, dicit tamen illud in obliquo, quatenus est ab infinita persona; et hoc sufficit ad prædictam æqualitatem, quia etiam divina persona non induit rationem præmii, ut in se est absolute et simpliciter, sed ut terminans creatam unionem humanitatis. Sicut autem est infinitum beneficium, quod persona increata terminet unionem creatam humanæ naturæ, ita est infinitum obsequium, quod persona increata sese submittat, ut meritorie operetur; hoc ergo satis est ad debitam proportionem et æqualitatem inter tale præmium et meritum. Ad secundum facilior est responsio, nam imprimis libera determinatio actus divinæ voluntatis ad tale objectum nihil addit reale et intrinsecum ipsi divinæ voluntati; et ita ex hac parte non est aliquid excedens valorem meriti Christi; nam, qui meretur ut Deus aliquid libere velit, non meretur ipsi Deo aliquid bonum, nec meretur ut aliqua perfectio realis et increata in rerum natura sit; sed meretur solum ut actus ille voluntatis increatus, et in suo esse necessarius, libere terminetur ad hoc vel illud objectum, quod non est bonum infinitum; imo nec videtur, physice loquendo, addere bonum distinctum a creato bono, quod ex tali voluntate in creatura resultat. Aut certe, licet illa determinatio interdum sit speciale beneficium, quod Deus confert creaturæ, eligendo seu diligendo illam, tamen secundum moralem estimationem, obsequium Christi tanti valoris est in ratione officii ac meriti,

quantum est ille divinus amor in ratione beneficii seu præmii; quia (ut sæpe dictum est) hic valor et proportio ejus, non ex entitate actus, sed ex relatione ad personam operantem pensatur.

55. *Secundum dubium circa eamdem sufficientiam meritorum Christi.* — Secunda difficultas in eadem objectione tacta est, an meritum Christi ob suam infinitatem sit sufficiens, et æquivalens cuilibet præmio possibili, non tantum divisive, sed etiam collective sumpto. Neque inquirimus nunc de tota collectione bonorum, quam Deus ut possibilem agnoscit; illa enim licet dicatur possibilis syncategorematice (ut aiunt), seu in singulis bonis seu effectibus ex quibus conflatur talis collectio, non tamen est tota simul seu categorematice possibilis; hic autem agimus de collectione hoc posteriori modo possibili, qualis est nunc collectio omnium bonorum, naturæ, gratiæ, gloriæ, et unionis hypostaticæ, cui addi etiam possent multa alia bona, si Deus voluisse. Cum ergo constet ex præcedente difficultate, potuisse Christum ad æqualitatem mereri quolibet ex his bonis, declarandum superest an potuerit etiam eodem modo mereri quilibet ex his bonis simul sumpta in quocumque gradu perfectionis, et in quavis multitudine sumantur. In qua re primo nulla est difficultas, si de solis præmiis pure creatis sermo sit, quia nullum præmium creatum potest esse adæquatum merito Christi, quia hoc simpliciter infinitum est in ratione meriti, illud vero est simpliciter finitum; ergo, quantumvis hoc præmium in perfectione vel multitudine augeatur intra rationem præmii creati, semper erit inadequatum merito Christi, quia semper est simpliciter finitum. Difficultas ergo est, quando inter hæc præmia est aliquid vel aliqua infinita, ut est unio hypostatica unius personæ vel plurium. In qua est secundo certum, multiplicando actus meritorios, potuisse Christum ad æqualitatem mereri quæcumque hujusmodi præmia etiam simul sumpta, nam per unum solum actum meritorium potuit mereri quocumque præmium per se sumptum, etiamsi infinitum sit; sed hæc præmia tantum possunt simul conferri aut fieri in numero finito; ergo multiplicando actus meritorios in simili numero, et addendo alium actum propter cætera præmia pure creata, erit non solum æquivalens, sed etiam exuperans meritum.

56. *Rationes dubitandi.* — Superest igitur difficultas de quantitate meriti singulorum

actuum Christi, an, scilicet, tanta sit ut sufficiat pro quibuscumque præmiis modo jam explicato. Nam videtur sane non esse, quia unum præmium infinitum, verbi gratia, unio hypostatica personæ Patris, esset præmium sufficiens et adæquatum cuilibet actui meritorio Christi; ergo, si per unum actum meruisse Christus tale præmium, non esset in illo actu valor ad alia præmia promerenda. Antecedens patet, quia illud præmium, ut minimum, est æque infinitum ac quilibet actus meritorius Christi, ut ex dictis in superiori difficultate patet; ergo solum illud per se sumptum est præmium sufficiens, satisque æquale cuilibet actui meritorio Christi. Prima vero consequentia probatur, quia, si illi præmio alia adjungantur, ex illis omnibus conserget unum præmium majoris valoris, quam sit illud solum per se sumptum, quia comparatur ad illud tanquam totum ad partem; ergo non potest valor unius actus meritorii Christi esse æqualis tali præmio, sed necessario debet esse minor, quia non potest eadem quantitas esse adæquata minori et majori quantitatib; tum etiam quia, si actus meritorius habet unum præmium æquale, nihil ultra illud potest ex justitia deberi aut exigi propter talem actum; quia justitia solum obligat ad æqualitatem faciendam. Secundo argumentor in hunc modum, quia plus meriti est in multis actibus Christi, quam in singulis; ergo plus etiam præmii respondere potest secundum æqualitatem multis actibus simul sumptis, quam uni; ergo potest dari præmium vel præmiorum collectio, que ita sit æqualis multis actibus meritoris simul sumptis, ut singulorum valorem excedat; ergo non quilibet actus meritorius Christi, per se sumptus, est sufficiens ad quilibet præmiorum multitudinem cum æqualitate promerendam. Omnes consequentiæ videntur per se satis manifestæ; primum vero antecedens probatur, quia meritum unius actus Christi comparatur ad meritum omnium actuum simul sumptorum, sicut pars ad totum; ergo plus meriti est in tota collectione quam in uno actu. Item quia secundus actus est meritorius post primum; ergo addit aliquod meritum præter meritum primi actus: ubi autem est additio, est augmentum; est ergo majus meritum in illis duobus actibus, quam in altero eorum. Dicetur fortasse, extensive esse majus meritum in duobus actibus quam in uno eorum, non tamén intensive. Sed contra hoc est primo, quod, licet hæc distinctio